

**Castelló teixeix
per a desfer la
violència de gènere**

RECURSOS PARA LAS VÍCTIMAS DE LA VIOLENCIA DE GÉNERO EN CASTELLÓN

SERVICIO DE IGUALDAD DE OPORTUNIDADES DEL EXCMO. AYUNTAMIENTO DE CASTELLÓN DE LA PLANA

PASEO RIBALTA 21, ENTLO. A **964 251 979 / 964 355 322**
 Prevención de violencia de género. igualdad@castello.es
 Educación en Igualdad. www.castello.es
 Participación comunitaria en Igualdad
 Atención psicológica, jurídica y social.
 Horario: lunes a viernes de 9-14 h.
 Tardes: martes y jueves de 15-17 h. EXCEPTO VERANO

CENTRO MUJER 24 HORAS, DE LA DIRECCIÓN GENERAL DE FAMILIA Y MUJER DE LA CONSELLERIA DE BIENESTAR SOCIAL Y JUSTICIA

C/ MAYOR Nº 2 - 5º **900 580 888**
 Atención psicosocial y jurídica a mujeres víctimas de malos tratos.
 Horario: 24 horas www.gva.es

OFICINA DE ATENCIÓN A LAS VÍCTIMAS DEL DELITO

CIUDAD DE LA JUSTICIA **964 621 687**
 BULEVAR BLASCO IBÁÑEZ S/N, PLANTA BAJA
 Atención protección a víctimas del delito, redacción de denuncias, información, acompañamiento.
 Horario: de lunes a viernes, 9-14 h. avd_cas@gva.es - www.gva.es

TELÉFONO DE EMERGENCIA DEL MINISTERIO DE SANIDAD, POLÍTICA SOCIAL E IGUALDAD

016
TELÉFONO DE EMERGENCIA 112

POLICÍA NACIONAL, SERVICIO DE ATENCIÓN A LA FAMILIA, SAF

COMISARÍA PROVINCIAL DE CASTELLÓN **964 469 500 / 091**
 C/ RÍO SELLA, 5 www.policianacional.com
 Atención a víctimas, presentación de denuncias...
 Horario: 24 horas - SAF: de lunes a viernes, 9-21 h.

POLICÍA LOCAL, UNIDAD DE VIOLENCIA DOMÉSTICA, UVIDO

CENTRAL DE POLICÍA LOCAL DE CASTELLÓN **092 / 964 354 000**
 CUADRA TERCERA, PARTIDA BOVALAR
 Urgencias: Horario, 24 horas

SERVICIOS SOCIALES: LUNES A VIERNES DE 9 A 14 H.

CENTRALES	COLÓN, 38-A	964 355 100
NORTE	HISTORIADOR ESCOLANO, 28 BAJO	964 247 600
OESTE	PL. URBAN, BL. 1	964 251 689
GRAO	FORADÀ, 8	964 281 368 / 964 283 840
ESTE	MARQUÉS DE LA ENSENADA, 10	964 224 005
SUR	CANTÓ DE CASTALIA, 21	964 244 584

SUMARI

Èxit de l'activitat "Teixir per a desfer la violència de gènere"
Pàgines 4, 5, 6 i 7

Oberta la inscripció de la segona edició de l'Escola d'Igualtat
Pàgina 9

"Frozen" plena el Teatre del Raval en el Dia Internacional de les Xiquetes
Pàgina 13

Un calendari per a 2016 que posa "La igualtat en joc"
Pàgines 14 i 15

Adreça: Passeig Ribalta, 21, entl. A
 Tel. 964 25 19 79
igualdad@castello.es

Realització: Servei d'Igualtat

Promou i Coordina: Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes

SENSIBILITZACIÓ

L'ona expansiva de la violència masclista

Entitats ciutadanes van llegir per commemorar el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència de Gènere els textos elaborats a partir de dades biogràfiques de dones assassinades en 2015

Associacions de diferent naturalesa i partits polítics van commemorar el passat 25 de novembre, el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència de Gènere, organitzat per la Regidoria d'Igualtat. L'acte es va desenvolupar a la plaça Major de la capital i en aquest espai, es van dur a terme lectures l'objectiu de les quals era mostrar el rebuig ciutadà a la violència que s'exerceix contra les dones pel fet de ser-ho.

Enguany, com a novetat respecte a edicions anteriors, els textos que es van llegir van ser elaborats en un taller d'escriptura creativa a partir de dades biogràfiques reals de dones que van ser assassinades durant 2015.

L'objectiu d'aquesta proposta era reflexionar

sobre l'ona expansiva de la violència de gènere. Perquè quan parlem de la violència de gènere, no parlem només de la violència que pateix una dona en concret. Cada fill i cada filla, cada pare o cada mare, cada germà o germana preocupada, cada amic o amiga confident reben els efectes devastadors de la violència masclista. A més, els textos van ser llegits amb l'acompanyament de les peces interpretades per un quartet de vent del Conservatori de Castelló.

L'acte es va dividir en dues parts, en la primera part, van participar Sefa Fabregat, Dona de l'Any 2015; Carolina Beltrán, reina de les Festes de la Magdalena 2016; l'Associació per la Igualtat de Gènere (AIGE); l'Aula Debat Dones del Grau; l'Associació de Dones Demòcrates de les Comarques de Castelló; l'Associació de Dones Nacionalistes Terra (Adona't); Fundació Isonomia de la Universitat Jaume I; Creu Roja Castelló, i Afavir. En la segona part, van prendre la paraula polítics i polítiques dels diferents grups polítics amb representació municipal. L'acte el va tancar l'alcaldessa de Castelló, Amparo Marco Gual.

SENSIBILITZACIÓ

Teixir per a desfer la violència de gènere

Més de 30 entitats van cobrir amb ganxet els arbres del Passadís de les Arts del passeig Ribalta per motrar el seu rebuig a la violència masclista

Teixir per a desfer la violència. Aquest va ser el lema de l'activitat de prevenció comunitària de violència de gènere que es va celebrar al Passadís de les Arts del passeig Ribalta com a escenari el passat 27 de novembre.

Més de 30 entitats van contribuir, cobrint un arbre del Passadís dels Arts, amb una llarga bufanda de ganxet, a dir no a la violència

masclista a Castelló. Associacions veïnals, de persones jubilades, entitats educatives, ONG... van voler participar en aquest projecte col·lectiu que va vestir durant dues setmanes el tram central del Ribalta amb colors malva, rosa i morats.

Encara que la part més visible de l'activitat va ser el muntatge de les bufandes sobre els arbres, la primera part del projecte va començar amb la formació en violència de gènere que va rebre cadascuna de les entitats que va participar-hi. A més, durant el muntatge, va tenir lloc una performance: "El crim dels llençols blancs", que va mostrar la història de tres dones assassinades per les seues parelles.

SENSIBILITZACIÓ

Les dones de Sant Llorenç, teixint a una taula

El Centro Femenino de Cultura Popular, posant la bufanda al seu arbre

La reina de les Festes de la Magdalena 2016 va participar teixint

El centre Ateneu va teixir tot el matí

Centenars de persones es van concentrar al Passadís de les Arts

Ali Brancal, Verónica Ruiz i Sara Usó, montant un arbre

SENSIBILITZACIÓ

L'alumnat de Creu Roja, al finalitzar l'activitat

Una de les actrius de la performance, en el moment de l'actuació

La performance va resultar impactant per al públic assistent

Fundació Isonomia, l'equip del SIO i la regidora d'Igualtat

El CFO de Càritas van desplegar imaginació i enginy

Fundació Isonomia, SIO i les voluntàries mestres de ganxet

SENSIBILITZACIÓ

Mares i pares del col·legi Jaume I no van faltar a la cita

Sòcies del Centro Femenino de Cultura Popular

L'Associació de Veïns Primer Molí van col·laborar en l'activitat

Els arbres del Passadís de les Arts es van vestir amb ganxet

La gent jove també es va animar a teixir

El malva, morat, rosa i lila, van ser els colors elegits

ANÁLISIS

Desmontando al machismo

El autor analiza en el texto “las diez mentiras del machismo”

Todo lo que se presenta como absoluto suele ser mentira. Son muchas las mentiras que forman parte del machismo, tantas como las que cada uno decida que forman parte de su verdad, pero me voy a detener en diez mentiras esenciales del machismo.

La primera de esas mentiras es tomar lo masculino como referencia común en una vida de hombres y mujeres; la segunda, elevarlo al ámbito de los valores principales para que, ante un conflicto, tenga una consideración preferente; la tercera, creerse superiores por todo ello cuando en realidad demuestra una gran bajeza moral; la cuarta, presentar ese proceso como un orden natural. La quinta, recurrir a la violencia como instrumento para defender el orden; la sexta, presentar el tiempo secuestrado como razón de su verdad; la séptima, darle presencia a las mujeres en forma de esa amenaza propia del súbdito que se rebela contra el bondadoso señor, simplemente por no poder ser como él. La octava es haber hecho de esa operación interesada referencia de identidad, para que quien no se ajuste a ella sean un mal hombre y una mala mujer, merecedores de todo el castigo divino y humano; la novena es haber ocultado la objetividad de la violencia y el daño causado, y haber mostrado los silencios y la distancia como explicación de su inexistencia. Y la décima, culpar a quien se rebela contra la injusticia de ese orden desigual y violento.

Un ejemplo de este juego de claroscuros del conocimiento lo tenemos en la violencia de género. Todo lo que sabemos de esta violencia es que sus manifestaciones en realidad son reflejo de la gran mentira que intentan presentar por verdad, al decir que no existe y que se trata de casos aislados. Veamos algunas referencias:

Sólo se conoce un 20% de la realidad de todos los casos que se producen, tal y como indican las Macroencuestas y las denuncias que se formulan.

Las limitaciones del sistema y el constante cuestio-

namiento de la palabra de las mujeres hacen que se condene un 70% de lo denunciado.

Se obvia y se silencia que esa situación hace que las condenas representen un 4'8% del total de casos, mostrando la gran impunidad existente ante la violencia de género, no su mentira.

Todo lo que no termina en sentencia condenatoria se toma como denuncia falsa, entre ellas las denuncias que retiran las propias mujeres como consecuencia de la “vergüenza que supone en esta sociedad ser víctima de violencia de género, y del miedo”, tal y como recoge la Macroencuesta de 2015.

En lugar de cuestionar al sistema por su “ineficacia”, se utiliza como demostración de “la verdad del planteamiento machista” y de la mentira que suponen las críticas y los intentos de rebelión.

Presentan las medidas para combatir la violencia que ejercen los hombres violentos como un argumento para afirmar que se criminaliza a “todos los hombres”, lo cual demuestra que para ellos la diferencia entre “hombres en general” y “hombres violentos” no existe.

Toman la excepción de situaciones contrarias como una generalidad para defender su posición (ocurre con los casos existentes de “denuncias falsas” y de “violencia de mujeres contra hombres”), pero niegan la realidad que revela la falsedad de su planteamiento.

Mientras no se tome conciencia de la gran mentira interesada que es el machismo y de las numerosas mentiras que utiliza para reforzarse a diario, cada iniciativa que demuestre esa falsedad construida de manera interesada no sólo será rechazada, sino que será presentada como un ataque al modelo y al orden existente, y será utilizada como demostración de su verdad y de la “falacia de las alternativas” que se plantean desde la Igualdad. Es lo que vemos con el posmachismo cada uno de los días y todos los demás.

El silencio es cómplice de los violentos, cierto; pero las palabras manipuladoras del posmachismo lo son aún más.

Miguel Lorente

Ex delegado del Gobierno para la Violencia de Género

FORMACIÓ

Segona edició de l'Escola d'Igualtat

■ L'espai formatiu, de 20 hores de durada, està obert a tota la ciutadania interessada a rebre formació en igualtat i violència de gènere

L'Escola d'Igualtat tornarà a estar oberta a tota la ciutadania el proper 5 d'abril de 2016, com un espai de formació en igualtat de dones i homes i violència de gènere.

La formació, de caràcter gratuït, s'emmarca en el II Pla d'Igualtat d'Oportunitats de l'Ajuntament de Castelló, i està pensada per a facilitar coneixements bàsics d'igualtat a entitats de diferent naturalesa o persones que, a títol individual, desitgen participar-hi.

A més, el Consistori -segons arreplega el II Pla- promou: *Incloure en els convenis nominatius que subscriu l'Ajuntament de Castelló amb entitats prestadores de serveis socials l'obligatorietat de rebre formació en igualtat d'oportunitats de dones i homes i violència de gènere.* Així, l'Escola d'Igualtat és una oportunitat per a aquestes entitats de rebre formació en les qüestions esmentades.

Es tracta d'una acció formativa de 20 hores estructurades d'aquesta manera:

- **TEMA 1: Conceptes bàsics:** Patriarcat; Sexe i gènere; Rols i estereotips; Socialització de gènere; Igualtat formal/real d'oportunitats de dones i homes; Discriminació per raó de sexe/gènere; Bretxa de gènere; Perspectiva de gènere; Accions positives; Mainstreaming. **DATA: 5 d'abril de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 2: Educació, igualtat i mercat laboral:** Gènere i currículum ocult; Gènere i educació; Nivell d'instrucció desagregat per sexes; El llenguatge com a transmissor de la cultura de gèneres; Dones i homes en el mercat laboral. **DATA: 12 d'abril de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 3: Llenguatge no sexista:** La invisibilitat de les dones en el llenguatge; L'ús sexista del llenguatge; La imatge de les dones en els mitjans de comunicació i la publicitat; Recomanacions per a la utilització d'un llenguatge no sexista. **DATA: 19 d'abril de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 4: Usos del temps:** Vocabulari bàsic: coresponsabilitat, doble jornada, espai públic...; Té sexe el temps?; Temps de treball domèstic i de cures; Compartir les responsabilitats; Família coresponsable. **DATA: 26 d'abril de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 5: Violència de gènere:** Introducció; Violència de gènere: definició, idees clau; Distintes manifestacions de la violència de gènere; Mites sobre la violència de gènere; El cicle de la violència; Conseqüències de la violència de gènere; Els agressors. **DATA: 3 i 10 de maig de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 6: Dones i salut / Dones i maternitat / Dones i atenció a la dependència/ Cures a altres:** Introducció: dona i salut pública; Dona i salut en el món...; Dones i maternitat; Iaies 4x4: La solidaritat dels llinatges femenins; Dones, monomarentalitat, condicions vitals i salut; Cuidar, cuidar-se, ser cuidada; Són més depressives les dones? **DATA: 17 de maig de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 7: Planificació de projectes amb enfocament de gènere.** **DATA: 24 de maig de 2016/ HORA: 18.00-20.00**

FORMACIÓ EN VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Tallers de prevenció per a alumnat, AMPA i professorat

La Regidoria d'Igualtat planifica aquesta formació per implementar als centres Programes de Prevenció de Violència Masclista

El professorat i les AMPA dels centres educatius de Primària i Secundària de Castelló rebran formació en igualtat i violència de gènere. El Servei d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes de l'Ajuntament de Castelló va començar a oferir en l'últim trimestre de 2015 la possibilitat de formar-se, tant a professorat com a mares i pares. Així, aquesta oferta formativa s'uneix a la de l'alumnat, que porta desenvolupant-se des de fa més d'una dècada.

Dins de la formació a l'alumnat una de les principals novetats respecte a edicions anteriors és la formació de corresponsales en els IES. Aquesta proposta consisteix a identificar els/les joves més sensibilitzats o conscienciats de cada centre, a través dels tallers de prevenció i comptant amb la col·laboració de l'Equip Directiu i Docent del Centre. Es tracta de cercar i propiciar "complicitats" en aquests joves per a la planificació de les activitats d'Igualtat que els interessin.

En el context educatiu existeix aquesta violència -com en la resta de la societat- encara que és una realitat que ens costa veure, ja que encara no hem incorporat la mirada que ens permet identificar l'existència de la violència masclista que afecta xiques i xics adolescents que la pateixen, encara que no siguin conscients d'açò.

En els últims temps el sexisme tradicional s'ha disfressat -entre els més joves- amb noves expressions conegudes com "sexisme benèvol" o "neosexisme"; sent la seua detecció més complexa perquè actua subtilment, fent-se necessari desvetllar tant a mares/pares com al professorat la seua forma d'operar i els riscos que comporta per als/les adolescents.

Amb l'objectiu de disminuir la violència masclista

és necessari visibilitzar aquesta realitat en cada centre educatiu. També és important ampliar la mirada, entenent que la violència masclista és selectiva cap a les dones, però també ho és cap a persones de tots dos sexes que no responen a patrons que la societats patriarcal marca respecte a què ha de fer o sentir un home per a ser masculí o una dona per a ser femenina i per aquesta única causa pateixen agressions físiques, psicològiques, sexuals o econòmiques.

D'altra banda, resulta necessari, no solament fer visible aquesta realitat, sinó també proporcionar criteris d'intervenció dirigits a personal docent i/o professionals que atenen quotidianament aquests adolescents des de l'àmbit de l'educació formal, els serveis socials i la salut.

I aquest és l'objectiu de la proposta formativa de la Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes. Establir uns canals de comunicació reconeguts i estables amb l'equip docent i directiu dels centres educatius per a implementar un "Programa de Prevenció de Violència Masclista", que reunisca diverses unitats de treball: alumnat, professorat i AMPA.

El contingut dels tallers oferits es resumeix en les següents línies:

- **Tallers de prevenció de violència dirigits a alum-**

FORMACIÓ EN VIOLÈNCIA DE GÈNERE

nat de 4rt d'ESO i el seu corresponent professorat.

L'objectiu és aproximar l'alumnat als conceptes bàsics de la terminologia de gènere per a reflexionar, debatre i despertar una mirada crítica entorn de la construcció de la dicotomia home/dona des de la infància. A més, s'ofereixen eines per a detectar missatges que des de diferents canals ens llancen sobre el mite de l'amor romàntic, atendre a les seues característiques i conèixer les conseqüències en les relacions afectives, principalment la violència de gènere.

- Tallers de prevenció de violència dirigits a alumnat de 6é de Primària i el seu corresponent professorat.

L'alumnat de 6é de Primària està a meitat camí de la infància i l'adolescència. Per açò, els tallers es desenvolupen amb recursos audiovisuals i literaris divertits i alhora transgressors que els permeten veure més enllà de l'estatu quo de gènere i els potencia la transgressió de models limitants en els quals han sigut educats/des des de la infància. Per a desenvolupar el contingut es parteix del qüestionament de les seues pròpies realitats i vivències en tots els seus entorns (familiar, escolar i personal).

- Formació de coresponsales en els IES

Per a acostar-nos a la població adolescent des del seu idioma i els seus costums, no hi ha res que resulte més adequat que el seu "grup d'iguals" ja que ells no provoquen les resistències que generem els adults enfront d'aquest tema. Per aquest motiu, se seleccionarà de cada centre l'alumnat més sensibilitzat. Es realitzarà una acció formació per a aquests xics i xiques que desembocarà en planificació d'activitats en el centre en diversos dies significatius, ex. "Dia dels enamorats", 25 de novembre, etc.

- Cicle de Tallers per a AMPA i Famílies per a la prevenció de violència de gènere en l'adolescència.

Els objectius seran els següents:

1-Crear un espai de reflexió, debat i informació sobre violència de gènere en l'adolescència.

2-Acostar les famílies a models coeducatius intrafamiliars, com a principal eina de prevenció en violència de gènere.

3-Qüestionar els models estereotipats de masculinitat o feminitat.

4-Orientar i assessorar famílies en pautes de conducta a seguir davant possibles indicadors de violència de gènere, i posterior derivació a especialistes.

5- Informar sobre els recursos locals d'atenció, característiques i funcions de cada recurs.

6-Connexió de l'AMPA i família amb el Servei Municipal d'Igualtat de Dones i Homes per a proporcionar un enfocament adequat a qualsevol problema de violència de gènere.

- Formació grupal de professorat: dirigit a l'equip docent dels centres. Els principals blocs temàtics són:

Bloc I. Anàlisi de la realitat: conceptualitzacions sobre violències de gènere.

Bloc II. Violència de gènere: causes/conseqüències.

- El mite de l'amor romàntic. Arquetips.

- Tipologies: violència psíquica, violència sexual, violència física.

- El procés. La teoria de l'Ou Fregit i la importància de les xarxes.

- El cicle de la violència.

- Noves formes de violència: xarxes socials, assetjament sexual, abús sexual, sexting, sextorsió, ciberassetjament (grooming).

Bloc III. El nostre paper com a agents educacionals.

- Detecció d'indicadors de violència de gènere.

- Coeducació.

- Població adolescent: vulnerabilitat.

- Indicadors de violència de gènere en l'adolescència.

Bloc IV. Centres coeducacionals.

- Recursos per al professorat en la detecció i prevenció de la violència de gènere.

- Creació d'un protocol consistent en criteris d'actuació i vies de derivació segons la problemàtica.

- Pràctiques aplicables del curs.

EN FEMENÍ

Tebeo valencià, firma de dona

La crítica sol coincidir en una cosa: en el canvi de mil·lenni, com a revulsiu a la incursió i normalització d'allò femení en el còmic, *Persèpolis*, de Marjane Satrapi, fou una fita, un punt d'inflexió que va obrir les portes a tota una legió d'autores de tot el món.

Ara bé, d'autores de còmic, n'hi ha hagut des dels inicis del gènere, tot i que no sempre han pogut crear alliberades del pes d'un altre gènere: el seu. I així, trobem la nostra gran oblidada: Núria P. Vilaplana i Boixons, més coneguda com a Núria Pompeia. Pionera del còmic de narrativa experimental a finals dels anys 60, en un país en què la historieta estava, quasi que totalment, dirigida a un públic infantil i segregat, col·laboradora d'*Oriflama* o *Charlie Hebdo* entre d'altres, *Maternasis* és la seua obra més contundent. En aquesta, apareix una dona embarassada d'ulls tristos. Durant el part, tabú absolut en aquella època, les pàgines esdevenen completament negres. L'obra retrata les pors i dolors de l'embaràs. Però, sobretot, ens mostra el silenci que aïllava les dones de l'època. Publicat el 1967, *Maternasis* fou un volum transgressor des del punt de vista estètic i de contingut. s'anticipà a la Mamen que, de la tinta de Mariel Sòria en *El Jueves*, reclamava viure la seua sexualitat com li vinguera de gust, o Amparo Torrego, una alliberada dona de la II República dibuixada per l'autora Marika Vila en 1978.

Actualment, a més del boom de Paco Roca, si hi ha un fenomen destacable en el còmic valencià del segle XXI és l'èxit aconseguit per

algunes firmes femenines. En el principi, van ser Ana Miralles i Ana Juan. Eren els anys 80 i, com era habitual, l'univers del tebeo era majoritàriament masculí.

Crèixer llegint còmics i estudiar Belles Arts: aquest és el cas de Cristina Duran, autora d'*Una posibilidad entre mil*, obra traduïda també al francès, que narra els tres primers anys de la seua filla Laia, malalta de paràlisi cerebral, i la segona part, *La màquina de Efrén*, on continua la peripècia vital de Laia i conta l'adopció de Selam, la segona filla. Cristina Duran publica en l'Editorial Sins Entido, la mateixa on Mireia Pérez ha donat a conèixer *La muchacha salvaje*, una novel·la gràfica que transcorre en un neolític de ficció i que intenta imaginar que hi ha una dona que no està d'acord en com estan establertes les coses en el seu lloc i decideix viure d'una altra manera.

Ens quedem sense espai. La nova generació s'ha criat llegint novel·la gràfica, i internet ha suposat una plataforma on desenvolupar-se i donar-se a conèixer. Així, trobem autores que publiquen obra d'autor, com Paula Bonet i el seu *813*, el seu homenatge il·lustrat a François Truffaut i cap a la seua manera de veure i reflectir el món i tot allò que l'angoixava o l'esglaiava i va saber transformar en art; o la vinyeta quotidiana de Raquel Córcoles, que a *Moderna de Pueblo* ens mostra com un dia decideix traslladar-se del poble a la capital i com cau embadalida davant xics que citen Beigbeder i s'atreveixen a dur barret. Però l'embruix desapareix aviat i ràpidament comencen a aparèixer els mamons, dels quals ha creat un autèntic catàleg en el seu darrer llibre *Los capullos no regalan flores*.

Normalització Lingüística
Ajuntament de Castelló

Frozen per commemorar el Dia Internacional de les Xiquetes

Més de 700 xiquets i xiquetes van gaudir de la pel·lícula al Teatre del Raval

Frozen va ser la pel·lícula triada pel Servei d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes (SIO) de l'Ajuntament de Castelló per a commemorar el Dia Internacional de les Xiquetes amb els col·legis d'ensenyament primari de Castelló.

Així, des del SIO es va elaborar un díptic, l'objectiu del qual era afavorir la reflexió sobre les diferències entre xiquetes i xiquets al món.

A més, aquesta proposta és complementària amb la projecció de la pel·lícula al Teatre del Raval.

Els centres que van participar i van assistir a les projeccions són Carmelitas, Enric Soler i Godes, Gaetà Huguet, Exèrcit, Sant Agustí, CEIP Castàlia, Illes Columbretes, Carles Salvador, Escoles Pies, Penyeta Roja, Carles Salvador, L'Illa i Guitarrista Tárrega. En total, van veure la pel·lícula 758 xiquets i xiquetes.

A més, hi ha escoles que només van demanar els díptics per a treballar a l'aula el tema.

Des del Servei d'Igualtat també es va remetre als centres educatius un dossier, elaborat per l'Onu, en el qual es reflexiona i es mostren exemples sobre com influeix en la seua vida la impossibilitat d'accedir a l'educació, per part de les xiquetes en algunes parts del món".

Frozen proposa una imatge de les xiquetes i dones positiva: La pel·lícula narra la història de dues xiquetes independents, valentes, fins i tot amb poders, que no necessiten cap príncep "per a salvar-se", doncs es basten elles soles. Per aquest motiu, considerem que poden treballar-se valors dirigits al reconeixement de les xiquetes des del punt de vista de la

igualtat, a partir de la reflexió del film.

Les imatges, estereotips i rols en la forma de retratar les dones en les pel·lícules, eduquen i influeixen sobre les noves generacions, tant com l'educació formal. És per açò de vital importància valorar l'evolució de l'estudi cinematogràfic en la presentació del rol que la dona ocupa en la societat, amb pel·lícules com aquesta. A més, Frozen és de les poques pel·lícules d'animació que aproven el test de Brechdel.

Aquesta prova, que ha anat guanyant importància en els últims temps, estableix 3 condicions per a saber si una pel·lícula és masclista i per senzilles que puguen semblar, és impressionant que la majoria de les pel·lícules no ho passen. Les condicions són les següents:

- En la pel·lícula han d'eixir dues dones, com a mínim.
- Aquestes dones han de parlar entre elles.
- El tema del diàleg no ha de ser un personatge masculí.

En Frozen veiem per primera vegada un home (no solament un personatge masculí) que es reconeix sensible ("Crec que vaig a plorar") i una imatge femenina multicolor i multipolar: d'una banda una dona que se sap imperfecta i contradictòria, personificada en Anna, i de l'altra Elsa, un personatge conscient de les exigències que implica el seu rol públic, buscant sempre controlar les seues emocions.

Però tal vegada, la idea més important que Disney exposa en aquesta història com mai ho ha fet abans, és que l'origen de l'amor vertader no radica -com Disney ens havia explicat- en un home o una altra persona, sinó en un mateix. Frozen presenta així als xiquets i les xiquetes d'avui, que per a ser feliç, per damunt de tot, has de creure en el teu potencial com a persona.

JUGUETES NO SEXISTAS

Jugar, vivir, aprender

El objetivo de la campaña es contribuir al desarrollo de actitudes y comportamientos de cooperación y relaciones de igualdad entre las niñas y los niños

El juego y el juguete son imprescindibles en la infancia y nadie puede dudar de que son fundamentales para el desarrollo psicológico de niños y niñas, pero ¿todo el juego y juguete tiene efectos positivos en su desarrollo?

Ahora los juguetes son un producto más de consumo y se diseñan para que estos sean masivos y lleguen a un público determinado, por lo que una gran cantidad de ellos son sexistas, diseñándose específicamente para ser consumidos por niñas o por niños.

Según ese modelo social aún hoy los juguetes se pueden dividir en función del sexo de quien los vaya a utilizar, es decir, en juguetes para niñas y juguetes para niños. Esto provoca que se estén fomentando roles y modos de relación diferentes, haciendo que el desarrollo personal sea distinto, ya que si no juegan a lo mismo, no desarrollan las mismas capacidades.

El tiempo que se dedica al juego es un tiempo de aprendizaje, exploración y descubrimiento. Cuando observamos el juego en la infancia nos damos cuenta de que niños y niñas eligen diferentes juguetes:

- ELLOS prefieren: Videojuegos, construcciones, juegos de montaje y coches, soldados y muñecos-héroes.
- ELLAS prefieren: Los de profesiones, imitación del hogar, juguetes de belleza, adornos personales, muñecos y accesorios y disfraces.

Pero, ¿es realmente algo biológico? No. Numerosas investigaciones han comprobado que existen más similitudes que diferencias entre ambos sexos a la hora de elegir juguetes.

Cuando los niños y las niñas tienen iguales oportunidades de acceso a los distintos juegos y juguetes, y no existen a su alrededor criterios y acciones de las personas adultas prohibiendo o permitiendo uno u otro tipo de juegos, se observa que niñas y niños seleccionan los mismos juguetes en edades tempranas y es a partir de la edad preescolar cuando empiezan a estar influidos por otros mensajes y comienzan a observarse mayores diferencias.

Es decir, hay diferencias biológicas entre niños y niñas pero estas diferencias se potencian y se desarrollan mediante el juego diferente. Investigaciones recientes han evidenciado que la diferente elección de juguetes no puede explicarse a través de argumentos biológicos, sino que se debe a:

JUGUETES NO SEXISTAS

TIPO DE JUEGO OBSERVADO:

NIÑOS	NIÑAS
<ul style="list-style-type: none"> • Más brusco • Menos verbalización • Con escasas reglas • Grupos más grandes • Utilizan espacios mayores • Intentan solucionar sus afrentas por sí solos • Mayor tendencia a recurrir a la violencia 	<ul style="list-style-type: none"> • Más centrado en reglas • De mayor contacto verbal • Utilizan espacios más reducidos • Grupos que no sobrepasan los cuatro miembros • Se comprometen con mayor intensidad emocional que los niños • Brindan mayor apoyo y calor en el grupo • No suelen defenderse y piden más ayuda

- Factores culturales
- Factores educativos
- El peso de los convencionalismos
- Los modelos estereotipados que se reflejan en los medios de comunicación, los libros de texto, los cuentos, etc.

En definitiva, los juguetes son otra forma más de imponer y perpetuar la desigualdad en el reparto de funciones según el sexo, colaborando al mantenimiento del sexismo.

¿QUÉ PODEMOS HACER?

- Ofrecerles nuevos patrones y modelos de relaciones entre géneros a través del intercambio de tareas y papeles.
- Evitar valoraciones negativas de determinados papeles sociales.
- Potenciar el acceso de niñas y niños a juguetes tradicionalmente vetados para el desarrollo integral de sus capacidades.
- Elegir juguetes que favorezca la ayuda entre iguales y no la rivalidad.
- Optar por juguetes que potencien la capacidad de pensar y la resolución de problemas.
- Analizar de manera crítica y coherente las peticiones de los/as menores
- Busca juguetes que potencien el juego libre y espontáneo
- Escoge los juguetes libre de prejuicios, adecuados a cada edad, seguros y respetuosos con el medio ambiente

El Servicio de Igualdad ha lanzado la nueva campaña del juguetes no sexista a través de un calendario que se distribuye en colegios de Primaria y distintas entidades de la ciudad. La campaña está orientada a la población en general y en particular a la comunidad educativa y trata de concienciar sobre la necesidad de iniciar a niños y niñas en valores igualitarios y cooperativos, a través de los juguetes y los juegos, considerados principales instrumentos de aprendizaje y socialización.

Ali Brancal Mas

“La política d'igualtat a l'Ajuntament hauria de ser transversal, hem d'assumir que els pressupostos tenen impacte de gènere”

PREGUNTA: Vosté sempre ha estat vinculada al moviment feminista a Castelló i des del mes de maig dirigeix la Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes de l'Ajuntament de Castelló, com afronte aquest repte que uneix política i compromís vital?

RESPOSTA: Amb una immensa responsabilitat i amb la sensació real que allò que fem des de la Regidoria pot canviar el món. I amb la tranquil·litat que dóna saber que des de la Generalitat s'està en la mateixa línia.

P: Un govern paritari és una aposta decidida a favor de la igualtat de homes i dones?

R.: No sempre. És un pas cap a la normalitat. El fet que la llei obligue a tenir un percentatge determinat d'homes i dones no garanteix la igualtat. La igualtat l'hem d'anar construint dia a dia entre homes i dones. En els últims anys s'han desenvolupat accions que han permès les dones accedir als càrrecs polítics a través de les quotes de participació. Quan parlem de mesures d'acció positiva ens referim a mesures destinades a corregir les situacions de desequilibri que són conseqüència de pràctiques o sistemes discriminatoris.

P: On ha d'estar la política d'igualtat a l'Ajuntament de Castelló? Quina empremta vol deixar?

R.: Hauria de ser transversal, impregnar totes les àrees. Cal assumir que els pressupostos tenen impacte de gènere, les decisions sobre urbanisme també. Seria un gran fet que, de la mateixa manera que a cada persona que entra a treballar se li done formació en prevenció de riscos laborals, tinguera també formació en matèria d'igualtat. Ja s'encarregaria la gent així formada a traslladar a la seua feina quotidiana els valors i els conceptes de la igualtat.

P: Quin programa dels que es desenvolupen des de la seua Regidoria destacaria per la seua repercussió social?

R.: Totes aquelles activitats que es fan en l'àrea de dinamització social tenen un important impacte en la ciutadania. És important també el treball de prevenció de violència de gènere en els centres educatius pel que té d'impacte futur.

P: Quin paper han de jugar els homes en la igualtat? I els homes polítics?

R.: A banda que com a éssers humans no haurien de tancar els ulls davant de les coses que afecten a la meitat de la població, han de ser conscients que el problema els afecta també a ells. El sistema patriarcal no els beneficia més que en aspectes que ja estan deixant de ser importants. Les pressions de rol, els estereotips també els afecten en negatiu. Cal que assumisquen que hi ha nous modes de relació que els fan ser persones més integrals. Els masclistes tenen un món molt reduït.

P: La violència masclista és el problema més greu al qual ens hem d'enfrontar les dones al segle XXI en Occident. Com valore

REGIDORA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE DONES I HOMES

l'evolució del problema?

R.: Malament en realitat. No tinc la sensació d'haver evolucionat i les xifres de dones mortes ho confirmen. Tot i que cada vegada el problema sembla més residual en realitat no és així. No ha canviat res del sistema que sosté la violència exercida contra les dones. Ambiental, socialment, les dones no tenim la mateixa consideració i oportunitats que els homes. D'ací a que hi haja homes que consideren que puguen "castigar" les dones per no ser com ells volen, no hi ha més que un pas. I hi ha molts homes als quals no els importa donar-lo.

P: Què li diria a una dona de Castelló que pateix aquest tipus de violència? Què hauria de fer?

R.: Tindre clar que no està sola. Que hi ha molts serveis que es posen en marxa per protegir-la i ajudar-la. Que no s'ha de sentir culpable per res.

P: Finalment, és vosté optimista respecte al futur? Estem anant en la bona direcció?

R.: El fet que no defallim ja em fa ser optimista. A cada acció que organitza el SIO la resposta és tan bona que em fa sentir bé. A Castelló estem anant en la bona direcció, però bufen vents contraris. Queda molt per fer pel que fa als conceptes socials que mantenen les situacions de desigualtat. Per això són importants els "petits" gestos. Cada persona hauria de ser conscient de la importància que cal treballar per la igualtat en cada minut del dia. I mai baixar la guàrdia.

“Si una dona pateix violència, no s'ha de sentir sola. Hi ha molts serveis que es posen en marxa per protegir-la”

Boicot al Festival de còmic d'Angulema per masclista

El Festival d'Angulema, principal cita europea del món del còmic, es va convertir en notícia, després de les acusacions de masclisme que va provocar la publicació de la llista de finalistes al Gran Premi del certamen, en la qual no figurava cap dona sobre 30 aspirants. Per a calmar la polèmica, el

certamen va proposar un annex a la llista integrat per sis autores, entre les quals estaven Marjane Satrapi (Persépolis), Posy Simmonds (Tamara Drewe) i Moto Hagio. El boicot al festival va ser una iniciativa del Col·lectiu de Creadores de Còmic contra el Sexisme, constituït al setembre per unes 200 dibuixants i guionistes, representants d'un col·lectiu on les dones ja sumen entre el 12% i el 15% del total.

Més de 80.000 trucades de víctimes de violència al 016 durant 2015

El telèfon contra la violència de gènere va rebre 81.992 consultes, un 19,4% més que l'any anterior i una quantitat sense precedents des que aquest servei gratuït va entrar a funcionar a finals de 2007. L'any passat deixa, a més, els dos mesos amb més cridades al 016: octubre i desembre. El primer va aconseguir les 8.458 consultes i l'últim mes de l'any va registrar 8.129. Les xifres que llança el Ministeri de Sanitat solament comptabilitzen les "trucades pertinents", és a dir, les que guarden relació amb consultes o denúncies de violència de gènere.

La formació no millora l'empleabilitat de les dones

Les dones tarden més que els homes a trobar la seua primera ocupació. El 5,2% de les universitàries va necessitar entre any i mig i dos, molt més que els homes universitaris. A més, elles són les que assumeixen més contractes de pràctiques (un punt més, 12,6%) i més ocupacions temporals (11 punts més fins al 38,5% de les que estan treballant). Encara que una bona formació acadèmica encara és una salvaguarda en un país amb un galopant atur juvenil, elles ho pateixen més que ells. En concret, tres punts més fins al 19,2%, segons el citat estudi.

Augmenta la taxa de cesàries malgrat l'alerta de l'Organització Mundial de la Salut

La taxa de parts per cesària ha augmentat a Espanya quasi un 10% en els últims deu anys. El país té, actualment, una taxa d'un 25,25%, segons les últimes dades publicades pel Ministeri de Sanitat, la qual cosa es tradueix que un de cada quatre xiquets/es que naixen, ho fan per cesària. L'Organització Mundial de la Salut recomana situar la taxa de part per cesària en un 10-15% per a reduir les dades mundials de defuncions de les mares i dels bebès en el part. L'OMS insisteix que sols es facen aquestes intervencions quan siga clínicament necessari. Però en els països desenvolupats, les taxes augmenten cada any.

AGENDA

• **AYER NO TERMINA NUNCA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 27 de gener
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Barcelona, 2017. Una parella es retroba després de cinc anys de no veure's i d'haver passat unes circumstàncies difícils en les seues vides. Quan senten que el passat ja no té importància, de sobte torna. Les ferides no tancades romanen sempre obertes.

• **LOREAK**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 24 de febrer
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

La vida d'Ane dóna un gir quan setmanalment comença a rebre de forma anònima un ram de flors en la seua casa. Per la seua banda les vides de Lorda i Tere també es veuen afectades per unes misterioses flors. Un desconegut diposita cada setmana un ram en memòria d'algú que va ser important en les seues vides. Aquesta és la història de tres dones, tres vides alterades per la mera presència d'unes flors.

• **DOS DÍAS UNA NOCHE**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 30 de març
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Sandra disposa només d'un cap de setmana per a anar a veure els seus col·legues i convèncer-los que renunciïn a la seua paga extraordinària perquè ella pugui conservar el seu treball. El seu marit l'acompanya per a recolzar-la.

• **GLORIA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval

DATA: 27 d'abril

HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Gloria té 58 anys i està sola en la vida. Per a compensar el buit, omple els seus dies d'activitats i a les nits cerca l'amor en el món de les festes per a solters adults, on solament aconsegueix perdre's en una sèrie d'aventures sense sentit. Aquesta fràgil felicitat en la qual viu s'altera quan coneix a Rodolfo, un home de 65 anys, recentment separat, que s'obsessiona amb ella.

• **IDA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 25 de maig

HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Polònia, 1960. Anna (Agata Trzebuchowska), una novia òrfena que està a punt de fer-se monja, descobreix que té un parent viu: una germana de la seua mare que no va voler fer-se càrrec d'ella de xiqueta. La mare superiora obliga a Anna a visitar-la abans de prendre els hàbits. La tia, una jutgessa desencantada i alcohòlica, narra a la seua neboda que el seu vertader nom és Anada Lebenstein, que és jueva i que el tràgic destí de la seua família es remunta a la terrible època de l'ocupació nazi.

No et perdes...
“Les sufragistes”

La pel·lícula, que s'estrenarà en 2016, aborda la història de les primeres sufragistes que van nàixer a Anglaterra. La majoria de les sufragistes no procedien de les classes altes, sinó que eren obreres que veien impotents com les seues protestes pacífiques no servien per a res. I aleshores es van radicalitzar.

• **EL SUEÑO ETERNO**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 22 de juny
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Un general milionari i excèntric té dues filles que estan involucrades en assumptes més aviat tèrbols. Decideix llavors cridar al detectiu privat Philip Marlowe perquè resolga els seus problemes familiars. Quan Marlowe comença a investigar, descobreix molt ràpid que les diverses ramificacions de l'assumpte ho converteixen en un autèntic embull.

ANTROPÓLOGA

Marcela Lagarde

“Las mujeres feministas hemos aprendido mucho de otras mujeres por nuestro método de trabajo”

PREGUNTA: ¿Cuáles son las causas de la permanencia de los prejuicios hacia el feminismo?

Marcela Lagarde: No ha habido una continuidad en la transmisión del papel del feminismo en la cultura moderna. Pareciera que hubiera etapas en las que se pierde la memoria histórica y luego hay que volver a recuperarla. Como el feminismo es una crítica de la sociedad patriarcal, ha sido percibido como peligroso por quienes asumen como inevitable la sociedad, cultura y poder patriarcales. Se esgrimen también otros valores y alternativas que pueden ser percibidas como peligrosas, que muerden, porque están destinadas a eliminar la dominación de género. Quienes no están de acuerdo hacen lo que siempre se hace en la lucha política: idealizar al enemigo, en este caso, las mujeres y feministas. Les plantean atributos y características peligrosas y muchas falsedades. Previamente, hay una cultura bastante misógina, sexista, machista.

P: ¿Cómo define al antifeminismo? ¿Cuánto se ha extendido?

ML: Es la deslegitimación de lo que el feminismo ha aportado a la humanidad. Se trasmite ahora en mujeres y hombres, porque las mujeres en las sociedades patriarcales hemos sido educadas y socializadas para funcionar patriarcalmente. Algunas devenimos feministas, pero eso implica un conocimiento distinto para criticar nuestra propia cultura, identidades y condición de género.

P: ¿Qué ha significado para las mujeres contemporáneas la invisibilidad del feminismo?

ML: Determinados grupos de mujeres van naciendo o desarrollándose con avances ya logrados por el feminismo desde el siglo XVIII, pero no los valoran porque ya los tienen: educación, acceso al mundo laboral, empleo, ingreso o participación política. Tuvimos que aprender, sobre el feminismo, investigando por nuestra cuenta para saber qué había pasado, porque no lo enseñaban en la escuela ni en las universidades. No se transmite de una generación a otra, como los conocimientos de ingeniería o ciencia de la física. Este esquema muy androcéntrico provoca una ignorancia enorme por parte de mujeres y hombres sobre el feminismo y su contribución a la modernidad.

P: ¿Y en la práctica? ¿Podría hablarse del feminismo como un cambio de vida y alianza entre mujeres?

ML: Ayuda a vencer la misoginia contra las otras mujeres. Las mujeres feministas hemos aprendido mucho de otras mujeres por nuestro método de trabajo. Todo ese apoyo formidable nos empodera porque desarrolla una fortaleza interior y luego social muy importante: una fortaleza de afirmación de género que te autoriza y valora como mujer en un mundo que nos ataca todo el tiempo.